

Skicka vidare

Går det att förändra världen till det bättre? Elvaårige Trevor vill tro det. Genom att sätta igång en kedjereaktion av goda gärningar försöker han göra det möjligt. Och det som i många ögon ter sig som en utopi får en större genomslagskraft än någon, inte minst Trevor själv, har vågat hoppas på.

Åldersrekommendation: åk 5-8

En filmhandledning av
Anna Magnusson Hedelius

Filmens handling

Trevor är elva år och börjar högstadiet i en skola i Las Vegas då det kommer en ny lärare till klassen. Läraren heter Eugene Simonet, han är brännskadad i ansiktet och han har en okonventionell uppgift att ge eleverna – en uppgift som ska löpa under hela läsåret. "Tänk ut ett förslag på hur vi kan förändra världen – och omsätt det i handling" lyder hans uppmaning.

Trevor går genast in för uppgiften med liv och lust. Per cykel söker han upp uteliggarna i stadens utkanter. När hans mor Arlene ringer hem från jobbet (som servitris på en topless-bar) har han tagit hem en av de hemlösa – Jerry – och bjudit honom på cornflakesmiddag. Då Arlene kommer hem har den hemlöse mannen lagt sig för att sova i garaget, dit hon går för att lugna sig med en gömd flaska sprit. Morgonen därpå upptäcker hon mannen och kör ut honom. Trevor blir arg och nämner att Jerrys närvaro i huset har med en skoluppgift att göra, vilket får Arlene att söka upp Mr Simonet i skolan och fråga vad för slags hemläxor han ger eleverna egentligen.

Då Jerry kommer tillbaka till familjen – denna gång för att laga bilen – får han en chans att berätta för Arlene om Trevors skicka vidare-idé, vilken Trevor själv just är i färd med att förklara inför sina klasskamrater i skolan:

Om en person gör goda gärningar för tre personer (och det ska vara stora tjänster, något de inte kan utföra själva), som i sin tur gör goda gärningar för tre andra personer så kommer världen till slut att förändras till det bättre.

Mr Simonet berömmar Trevors idé.

Vad händer i världen om vi börjar hjälpa varandra? Det är den fråga "Skicka vidare" handlar om. I rollerna Helen Hunt, Kevin Spacey och Haley Joel Osment.

Efter skolan söker pojken upp sin lärare för att fråga om hans beröm var ärligt menat. I ett försök att bry sig om frågar han också vad som har hänt med lärarens ansikte, men magistern, som tror att Trevor är utsänd av de andra i klassen att fråga, avvisar honom.

Trevor söker upp Jerry på motellet, där han har inkvarterats med hjälp av pojkens sparpengar. Det visar sig att motellrummet har förvandlats till en knarkarkvart. Trevor tvingas stryka Jerry från sin lista på personer som kan skicka de goda gärningarna vidare. Vad han inte vet är att Jerry redan har skickat vidare till Trevors egen mamma och att han dessutom snart ska hindra en kvinna från att begå självmord.

Mr Simonet blir nästa person på Trevors lista. Pojken söker upp honom och överlämnar en lapp. Enligt lappens instruktioner åker Mr Simonet hem till Trevors hus. Trevor har ordnat ett möte mellan Mr Simonet och sin mamma – ett möte som de bägge tror att den andre har efterfrågat. Det slutar med att Arlene bjuder Mr Simonet på middag, vilken avbryts av att hennes stödperson kommer, vilket får läraren att åka hem.

Efter mötet tillrättavisar Arlene sin son för att han har gått bakom hennes rygg. Men Trevor sätter hårt mot hårt: "Du gillar ju bara att supa, du väntar bara på att pappa ska komma hem så att du får någon att supa med. Jag vill inte ha dig till mamma!" Arlene ger Trevor en örfil, innan hon rusar ut ur rummet för att leta efter sprit. Hon tar en klunk, men ångrar sig sedan och spottar ut den i vasken.

Under tiden har Trevor rymt. Arlene ringer Mr Simonet för att få hjälp att leta. De hittar honom på busstationen och Arlene ber om ursäkt. Hon bekänner att hon har ett stort problem med alkoholen och ber om Trevors stöd att komma ur sitt missbruk. De försonas. Mr Simonet besöker kasinot där Arlene arbetar om dagarna, men låtsas inte om att han har kommit dit för att träffa henne. I förbigående bjuder han ut henne. Arlene kommer på tok för sent till deras date, men hon förlåter henne och de börjar träffas mer och mer. Men Eugene Simonet är en svår person. Han lever ett inrutat liv och känner att hans rutiner rubbas då Arlene plötsligt stormar in i hans liv. "Jag erbjuder dig

något och du avböjer” skriker Arlene i affekt och besvikelse och de skiljs i vredesmod.

Den tredje personen på Trevors lista är vännen Adam, som blir mobbad av några klasskamrater. Men när allt kommer till kritan vågar Trevor inte gripa in då de tuffa killarna muckar gräl med sitt mobboffer, så han stryker besviket även namnet Adam från sin lista.

Trevor skolkar från Mr Simonets lektion. Läraren söker upp honom, och Trevor visar sin besvikelse över att läraren inte har ringt mamman på fyra dagar. Han bekänner dessutom sin sorg för att skicka vidare-idén inte tycks fungera och sin rädsla för att pappan ska dyka upp igen, eftersom denne super och är våldsam mot Arlene.

Pojkens ord får Eugene att våga närma sig Arlene. Trevor blir förstas till sig då han upptäcker att Eugene och Arlene har inlett ett förhållande. Men när familjelyckan är som störst dyker Ricky, Trevors pappa, upp efter att ha varit borta i flera månader. Han påstår att han har blivit nykter och vill att han och Arlene ska börja om. Hon beslutar sig för att ge honom en chans. När Eugene får veta det avslöjar han slutligen för Arlene vad som har orsakat hans brännskador. Hans liv har på många sätt varit likt Trevors. Han hade en alkoholiserad pappa som slog mamman och när Eugene en gång gick emellan hällde pappan bensin på honom och tände på. Arlene vägrar först att dra paralleller till Ricky, men när denne trots nykterhetslöftena uppträder berusad hemma kör hon ut honom. Ännu en gång ber Trevor Eugene att förlåta Arlene, men Eugene klarar inte av att söka upp henne igen.

I filmens parallellhandling är den grävande Los Angeles-journalisten Chris Chandler på jakt efter en bra story. En vilt främmande man – en förmögen advokat – har till synes utan orsak gett honom en sprillans ny Jaguar och i sökandet efter varför leder spåren honom slutligen till Las Vegas. Det visar sig att Trevors idé inte alls har misslyckats utan skapat en hel skicka vidare-rörelse. Advokatens gåva är en länk i den kedja goda gärningar, som spritt sig från Trevor, via Jerry till Arlene och därifrån vidare till Arlenes egen mamma – en hemlös och alkoholiserad kvinna, som Arlene beslutar sig för att förlåta. Arlenes mamma har skickat vidare till en smärånare på flykt, som i sin tur har skickat vidare till advokaten,

genom att låta dennes astmasjuka dotter gå före honom på akuten.

På Rickys födelsedag har journalisten letat sig fram till familjen. Han gör en TV-intervju med Trevor i skolan. Arlene och Eugene är närvarande då Trevor berättar om sin idé och de hör honom säga: ”Det var tack vare mamma det spred sig. Hon var modig, men de flesta människor är nog rädda. De ger upp och då förlorar alla”. Eugene tar åt sig av hans ord och söker efter intervjun upp Arlene. ”Jag vill inte vara en sån person som han pratar om”, säger han och kysser henne.

När Trevor lämnar klassrummet blir Adam återigen mobbad av de tuffa killarna. Denna gång vågar han gå emellan, men det vill sig så illa att en av killarna tar fram en kniv och hugger Trevor, som senare dör.

Arlene och Eugene tittar sörjande på TV-inslaget med Trevor, där journalisten frågar om han på födelsedagen önskar sig att folk ska skicka vidare. Trevor svarar: ”Det skulle inte fungera eftersom jag redan har blåst ut tårtljusen”.

På gården framför familjens hus har vid det här laget hundratals människor samlats med tända ljus och blommor till Trevors ära.

Att förändra världen

Kedjebrev har blivit vanligt förekommande i dagens e-postsamhälle. Ofta innehåller breven ett budskap om kärlek och vänskap samt uppmaningen att skicka vidare e-postmeddelandet till ett antal vänner inom loppet av en viss tid. Vanligen slutar brevet med en hotelse - den som inte skickar vidare kommer att drabbas av någon form av olycka. Den här typen av hot är naturligtvis bara tomma ord, men många människor skickar förmodligen ändå breven vidare ”för säkerhets skull”. Trevors idé är också en form av kedjebrev, men sympatiskt nog utfärdar han inga hotelser mot dem som inte skickar de goda gärningarna vidare. På många sätt är hans resonemang klokt. Han inser att det är omöjligt för en enda liten människa att förändra världen på egen hand. Bara om vi arbetar tillsammans mot samma mål går det att åstadkomma storverk. Men Trevor är också en smula naiv. Hans projekt bygger helt och hållet på att människor är goda och att de vill sina medmänniskor väl. I skrivande stund har World Trade Center i New York just drabbats av ondsinta terroristattacker med tusentals döda och en hel värld i oro som följd. Tyvärr får vi ideligen se

prov på att det finns människor, som inte har goda avsikter med sina handlingar.

Trevors tanke om att de goda gärningarna ska sprida sig i pyramidspelets takt är förmodligen en utopi, men hans idé behöver inte vara dålig för det. Nog borde det kunna fungera att börja i liten skala, att göra goda gärningar mot kamraterna i skolan, mot sina syskon, föräldrar, släktingar eller kanske mot en gammal dam som behöver hjälp att komma över gatan. Bibelns gyllene regel lyder: ”Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem.” Det är en regel som tål att tänka på. Den största faran mot en bättre värld är kanske att många människor tror att det är lönlöst att göra något bra, eftersom världen ändå är så ond. Men om alla tänker så kommer världen i sinom tid att gå under på grund av miljöförstöring, krig och orättvisor. Därför är det upp till varje individ att ta ställning till vad som är rätt och fel och sedan handla därefter. Vi har olika idéer om hur det kan gå till – kanske väljer vi att äta ekologisk mat, kanske stödjer vi Amnesty, kanske handlar det om något litet - som att låta bli att kasta skräp i naturen. Huvudsaken är att reflektera över sin omvärld och att de handlingar man utför har konsekvenser. Det är nog framför allt dessa reflexioner Mr Simonet är ute efter att väcka hos sina elever.

★ Två gånger i filmen gör kameran lyftkransäkningar högt upp i luften – det är subjektiva bilder då Trevor tycks betrakta jordelivet efter sin död. Ena gången detta sker är då han precis har blivit knivhuggen, andra gången är i filmens slutscen då en stor skara människor har samlats utanför familjens hus till hans ära. Om vi gör antagandet att Trevor fortfarande kan känna – vad för känslor väcker dessa händelser hos honom? Besvikelse, tillfredsställelse, hopp?

★ Diskutera med eleverna hur de lever för att göra världen bättre. Har de några speciella frågor de brinner extra mycket för? Vad kan den lilla människan göra?

★ Vår värld är full av våld, krig och orättvisor. Är det lätt att bli uppgiven och känna sig maktlös när något som till exempel terroristattacker i New York inträffar. Hur ska man orka tro på att världen är god?

Ett trasigt hem

Barn behöver goda förebilder. Trevor har ingen närvarande pappa. Ricky, hans biologiske far, dyker upp i hemmet mycket sporadiskt och när han är där blir familjesituationen ohållbar. Ricky bryr sig inte om sin son och han har ett dåligt inflytande på Arlene, som i hans närvaro har svårt att hålla sig från flaskan.

Trevor söker sig en manlig förebild på egen hand och valet faller på Mr Simonet. I flera av filmens scener ser vi hur Trevor tyr sig till sin lärare på ett sätt som brukar vara vanligt i relationen mellan en far och en son. Han föreslår till exempel att de två ska gå på boxning tillsammans. Trevors mor Arlene har visserligen problem med spriten men hon älskar sin son och är öm och omhändertagande mot honom på många sätt. Men när hon dricker blir Trevor arg och besviken och i sin ilska slänger han många hårda sanningar på henne: "Du gillar bara såna du kan suppa med". "Du väntar bara på att pappa ska komma tillbaka". Han känner sig sviken av sin mamma när hennes karaktär sviktar och hon dränker sina sorger i sprit. Först när Arlene vågar vara ärlig mot Trevor, när hon erkänner att hon har ett stort problem med alkoholen och behöver hans stöd för att komma ur sitt beroende, kan Trevor släppa sin ilska och försonas med henne. Han inser då att han är viktigare för henne än flaskan.

Den situation Trevor lever i har säkert bidragit till att han har blivit en så pass mogen och försigkommen elvaåring som han är. På många sätt har tagit på sig rollen som förälder till sin egen mamma. Han håller ut resterna av hennes sprit då han hittar henne utslagen på sängen, efter att ha druckit för mycket. Han försöker på sitt sätt ordna ett bättre liv för henne, men inser att han inte lyckas med det på egen hand. Han ber därför Eugene om hjälp, eftersom han dessutom tror att denne ensamme man kan behöva en partner att dela sitt liv med. I Trevors barnasinne ter det sig enkelt att de två ska kunna tycka om varandra – och han får ju också rätt, även om relationen stöter på många problem på vägen.

Arlene är själv uppvuxen med en alkoholiserad och numera hemlös mamma. Hon vill ge sin son en bättre uppväxt än hon själv har haft är därför tvungen att samla kraft för att sluta dricka. När hon träffar den hemlöse knarkaren Jerry kör hon

Läraren Eugene vinner efterhand Trevors förtroende och vice versa. I rollerna Kevin Spacey och Haley Joel Osment.

honom först på porten, men andra gången de träffas bjuder hon honom på kaffe. Hon tycks förstå honom. Hon inser att hon med lite otur hade kunnat hamna i Jerrys situation. Barn till alkoholister tar ofta på sig skulden för sina föräldrars missbruk. De känner skam och kan också lida av ångest. Många riskerar senare i livet att fastna i ett eget missbruk, vilket ju i filmen är fallet för Arlene, som liksom sin mamma har blivit alkoholist.

I en alkoholistfamilj är det också vanligt att barnen tar på sig olika roller:

- 1) Tapetblomman, som låtsas att han eller hon inte finns.
- 2) Clownen, som ska vara rolig och skämtar bort allting.
- 3) Hjälten, som hjälper till hemma och är duktig.
- 4) Syndabocken, som hela tiden är provocerande och lever ut sin aggressivitet.

★ Vilken eller vilka roller tycks Trevor ha tagit? Går det att förstå hans ilska?

I Sverige finns det flera organisationer som hjälper barn med alkoholiserade föräldrar, till exempel:

- Bris – Riksförbundet för barnens rätt i samhället, tel 08-664 64 00 eller 0200-230 230
- Röda korset – jourhavande kompis, tel 020-222 444
- Alateen för tonåringar, tel 08-643 13 93

Det går också att prata med sin skolsköterska, skolpsykolog eller skolkurator eller med socialtjänsten i sin hemkommun.

PRODUKTIONSUPPGIFTER USA 2000

Originaltitel: Pay it forward
Manus: Leslie Dixon efter en roman av Catherine Ryan Hyde
Regi: Mimi Leder
Foto: Oliver Stapleton
Klippning: David Rosenbloom
Musik: Thomas Newman

I ROLLERNA

Trevor – Haley Joel Osment
Eugene Simonet – Kevin Spacey
Arlene – Helen Hunt
Chris Chandler – Jay Mohr
Ricky McKinney – Jon Bon Jovi

TEKNISKA UPPGIFTER

Speltid: 124 min
Format: Vidfilm
Ljud: Dolby SDDS / SRD / DTS
Censur: Från 11 år
Svensk premiär: 2.2.2001

DISTRIBUTION

Sandrew/Metronome, Box 56
12, 114 86 Stockholm Tel: 08-762 17 00, fax: 08-1038 50